

Handläggare
Anders Hallberg
Michael Erman
Daniel Firth

Till
KF/KS kansli
Stadshuset
105 35 Stockholm

RUFS 2010 – underlag för att bedöma aktualitet och användbarhet (Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen)

KS 003-1490-2013. Gemensamt kontorsyttrande

Exploateringskontoret, trafikkontoret och stadsbyggnadskontoret besvarar kommunstyrelsens remiss av ”Remiss av RUFS 2010 – Underlag för att bedöma aktualitet och användbarhet (Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen)” enligt följande.

Krister Schultz
Förvaltningsdirektör
Exploateringskontoret

Susanne Lindh
Stadsbyggnadsdirektör
Stadsbyggnadskontoret

Per Anders Hedkvist
Förvaltningsdirektör
Trafikkontoret

Exploateringskontoret
Administrativa avdelningen

Fleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 264 01
Växel 08-508 276 00
anders.hallberg@stockholm.se
exploateringskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se/exploateringskontoret

Bakgrund

I RUFSS 2010 integreras en fysisk regionplan enligt plan- och bygglagen och ett regionalt utvecklingsprogram (RUP) som styrs av förordningen för regionalt tillväxtarbete.

RUFSS 2010 har nu fungerat som länets regionplan och regionala utvecklingsprogram i tre år. Planens styrka och legitimitet bygger på att innehållet upplevs som relevant och aktuellt av regionens aktörer. Stockholms läns landsting vill därför samla in synpunkter för att göra genomförandet av RUFSS 2010 mer kraftfullt fram till 2016, då planen slutar gälla. Genom en dialog om aktualitet och användbarhet, och genom bättre insikt i regionens behov, skapas möjligheter att påbörja programarbetet av ny regionplan.

Ärendet

Landstingets tillväxt- och regionplaneringsutskott beslutade den 19 september att remittera ”RUFSS 2010 – underlag för att bedöma aktualitet och användbarhet” under perioden 1 oktober till och med den 20 december 2013.

Inom staden har kommunstyrelsen den 17 oktober 2013 remitterat förslaget till exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och stadsledningskontoret för yttrande senast den 1 november 2013.

Nämndbehandling medges inte inom angiven remisstid. Exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret lämnar därför som remissvar detta gemensamma kontorsyttrande vilket även kommer att anmälas till respektive nämnd.

Kontorens synpunkter

Nedan följer kontorens synpunkter utifrån de åtta frågeställningar som Stockholms läns landsting vill få besvarade.

- Anger RUFSS 2010:s vision och mål fortfarande regionens samlade vilja?

Kontoren ställer sig till stora delar bakom RUFSS 2010:s vision och mål. Dock anser kontoren att det är viktigt att i vision och mål betona vikten av att stärka den kommunala samverkan, såväl kommuner emellan som regioner emellan, för att klara av de utmaningar regionen står inför.

Den faktiska befolkningstillväxten sedan RUFSS antogs visar på att prognoserna fram till 2030 kommer att överskrida Scenario Hög. Det är därför viktigt att ytterligare öka takten i bostadsbyggandet för att möta befolkningstillväxten i regionen. Det handlar också om att i större utsträckning involvera näringsliv, universitet och högskolor, för att stimulera till innovativa lösningar på de samhällsutmaningar vi står inför.

En satsning på ökad arkitektonisk kvalitet bidrar till att göra regionen än mer attraktivt som internationell tillväxtpunkt. Det är också viktigt att minimera byggandets negativa miljökonsekvenser, att sätta hållbart tänkande i fokus och att hantera den kunskap om de klimatutmaningar vi ställs inför. Högt ställda miljömål i nya stadsutvecklingsområden är en förutsättning för att möta framtida klimatförändringar.

- Hur använder ni RUFSS 2010 och på vilket sätt får planen genomslag i ert arbete?

RUFSS 2010 används huvudsakligen som ett kunskapsunderlag, i frågor som rör näringsliv, miljö, energi- och klimat.

RUFSS 2010 har även använts i framtagandet av Stockholms stads ”Framkomlighetsstrategi”, den nya energiplanen för Stockholm och de tematiska tilläggen till Stockholms stads översiktsplan ”Den gröna Promenadstaden”.

I det dagliga arbetet används RUFSS 2010 i relativt begränsad omfattning.

- Hur bedömer ni genomförandet av RUFSS 2010 fram till idag, och hur kan det stärkas ytterligare?

Genom de olika utvecklings- och handlingsprogrammen som tagits fram av Länsstyrelsen och SLL Tillväxt, miljö och regionplanering (TMR) har genomförandet av RUFSS 2010 stärkts. I programarbetet har Länsstyrelsen lyckats samla regionens aktörer kring ett antal viktiga planerings- och utvecklingsfrågor.

Enligt kontoren försvagas genomförandet av RUFSS 2010 på grund av att befolkningstillväxten underskattats. Även den centrala regionkärnans dragningskraft i förhållande till de regionala kärnorna har underskattats.

Enligt kontorens uppfattning är det faktiska behovet av infrastruktur i den centrala regionkärnan högre än vad som angivits i RUFSS 2010. Eftersom antagandena i den regionala utvecklingsplanen många gånger utgår från att nya resmönster skapas bygger kalkylerna på stor osäkerhet enligt kontorens uppfattning.

- Vad ser ni som RUFSS 2010:s styrkor respektive svagheter, från ert perspektiv?

På en övergripande nivå är RUFSS 2010 väl förankrad i regionen mycket tack vare en betydande dialog- och förankringsprocess. Den regionala utvecklingsplanen är också väl samordnad med Stockholms stads översiktsplan från 2010, "Promenadstaden".

I RUFSS 2010 uppmanas till samverkan över sektors- och kommungränser, vilket kontoren anser vara en av styrkorna med den regionala utvecklingsplanen. Arbetet med planen kan ses som en samlande kraft för att kanalisera regionala utvecklingsfrågor.

RUFSS 2010 fyller en viktig funktion i att synliggöra regionala intressen och prioriteringar. Det regionala perspektivet skulle emellertid behöva tydliggöras inom vissa områden, till exempel inom transportområdet och i angelägna infrastrukturprojekt, där behovet av regional prioritering och samordning är särskilt viktigt.

Konceptet med de utpekade regionala stadskärnorna är inte helt tydligt. Vissa regionala stadskärnor växer starkt, andra inte.

I Stockholms stads översiktsplan redovisas ett antal tyngdpunkter utanför den centrala staden som har mer eller mindre påtaglig utvecklingspotential. Områdena har skilda utgångslägen och förutsättningar i övrigt, men gemensamt är att samtliga utgör viktiga knutpunkter i kollektivtrafiken och i huvudsak god eller mycket god tillgång till service. Satsningen på tyngdpunkter bygger på att dessa stadsdelar ska utredas för en mer omfattande förtätning och stadsutveckling. De övergripande målen är att skapa mångsidiga och täta stadsmiljöer med en stor blandning av boende, parker, verksamheter och service etc.

De övergripande målen med satsningen på tyngdpunkter stämmer väl överens med innebörden av den regionala utvecklingsplanen,

att fortsätta utveckla regionala stadskärnor i Stockholmsregionen, med flerkärnighet och förtätning i kollektivtrafikhöga lägen. Den regionala utvecklingsplanen redovisar utveckling av åtta yttre regionala stadskärnor utöver den centrala regionkärnan. Kista-Sollentuna-Häggvik och Kungens Kurva-Skärholmen har pekats ut som regionala stadskärnor. Den centrala regionkärnan inkluderar förutom Stockholms innerstad de inre delarna av Söderort och Västerort.

Satsningen på tyngdpunkter kan därför ses som ett komplement till de regionala stadskärnor som pekats ut i den regionala utvecklingsplanen. Samverkan mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad avseende arbetet med de nio tyngdpunkterna i översiktsplanen är viktig.

Den regionala utvecklingsplanen bör främst ses som ett kunskapsunderlag och som inspirationskälla till lokala och regionala aktörer som arbetar med utvecklingsfrågor.

- Finns det delar i RUF 2010 som inte är aktuella?

Den regionala utvecklingsplanen kan behöva uppdateras utifrån de senaste årens utveckling och de faktorer, som påverkat regionen och landet som helhet.

För Stockholms stad är bostadsförsörjningen av högsta prioritet. Utifrån målet om 140 000 nya bostäder fram till 2030 i Stockholms stad, enligt majoritetens förslag till budget 2014 och inriktning för 2015–2016, överträffas antagandet i RUF 2010 med råge. Detta måste beaktas i den fortsatta regionplaneringen. Nya modellberäkningar för bostadsbyggande behövs och nya metoder för att förtydliga valmöjligheterna i trafikutvecklingen bör utvecklas.

- Är utmaningarna i RUF 2010 fortfarande relevanta?

De långsiktiga utmaningar för Stockholmsregionen som tas upp i RUF 2010 är på många sätt fortfarande relevanta. Kontoren anser dock att större vikt bör läggas vid behovet av nya bostäder och regionens gemensamma ansvar att säkerställa att behovet av nya bostäder kommer till stånd.

En fortsatt befolkningstillväxt i Stockholmsregionen kommer också att ställa krav på en högre markexploatering för att

möjliggöra fler bostäder och för att värna regionens grönområden. Att få fram bostäder som unga har råd att efterfråga är en stor utmaning inte minst för byggindustrin. Flera innovativa lösningar krävs.

Under utmaning 4 ”Att minska klimatpåverkan och samtidigt utveckla en tillgänglighet som möjliggör ekonomisk tillväxt” framstår det som om skärpta miljökrav endast har begränsade effekter. Kontoren anser att skärpta miljökrav, i synnerhet i bostadsproduktionen, snarare bör ses som en möjlighet i att utveckla, kommersialisera och tillämpa ny energi- och miljöteknik. Utmaningen ligger snarare i hur regionen på bästa sätt kan dra nytta av skärpta miljökrav för att stå bättre rustad i den internationella konkurrensen.

- Vilka är de viktigaste utmaningarna för Stockholmsregionen framöver?

Att möta behovet av nya bostäder för att möjliggöra en fortsatt befolkningstillväxt är en av de viktigaste utmaningarna Stockholmsregionen står inför under överskådlig tid.

En annan utmaning är att säkerställa att befolkningstillväxten inte sker på bekostnad av viktiga miljöintressen. Det är också viktigt att värna om Stockholms och regionens befintliga kvaliteter. Att infria löftet om en hållbar utveckling handlar också om att genomföra de infrastrukturensatsningarna som prioriteras i Stockholmsöverenskommelsen. Kontoren vill understryka att i en region med 2,5 miljoner invånare måste de kapacitetsbrister som finns i transportinfrastruktursystemet åtgärdas.

Klimatutmaningen omnämns i den regionala utvecklingsplanen men är ganska återhållsamt formulerat. Enligt kontoren bör skrivningarna kring klimatutmaningen lyftas ännu mer.

- Hur ser ni på den omvärldsbild som RUFSS 2010 utgår från?

Det finns ett antal viktiga omvärldsfaktorer som kan komma att påverka regionen starkt framöver och som kontoren anser bör beaktas i det fortsatta arbetet med den regionala utvecklingsplanen. Dess kan sammanfattas i ett antal punkter:

- Globalisering

- Digitalisering
- Urbanisering
- Klimatförändringen

Slut